Jak jsem poznal JAPONSKO

Petr Kučera

Jak jsem poznal Japonsko

Petr Kučera

Jsem Japanofil ペトリ (čti Petori). Fenomén Japonska mě popadl okamžitě při mé první návštěvě této země. Oči mi lezly z důlků už cestou z letiště Narita poblíž pulzující megapole jménem Tokio. Láska mě neopustila dodnes, mé srdce plane pro Zemi vycházejícího slunce čím dál tím více. Učím se japonsky, miluju japonskou kuchyni, vyhledávám lidi z Japonska, čtu všechno o tomto souostroví a jeho tradicích. Možná jste na tom podobně. Ale možná bude kniha váš první kontakt s Japonskem. Popis však berte jako informace turisty, který se snaží nahlížet pod pokličku místního života. Nejsem historik a nehodlám si na něho hrát. Místo toho vám radši povím, jak jsem se seznámil s domorodci, co jsem jedl, viděl a dělal. I když někdy trochu těch historických faktů asi taky zazní.

Obsah:

Úvod *7*

Někam bych zaletěl *9*

Neplánované Tokio 10

Začínám šetřit 12

Japonština 13

Hiragana 15

Katakana 15

Kandži 16

Japonština podruhé 18

Tokio před cestou 20

Tokio ubytování 24

Co ještě dělám před cestou 26

Jdu na to *27*

Na palubě 28

Narita 30

První kontakt 33

V Japonsku *37*

Den první: Tokio na vlastní oči 38

Den druhý: Ukázněná vřava hlavního města 56

Den třetí: Nejčerstvější suši ve městě 72

Den čtvrtý: V ráji knihomolů 91

Den pátý: Kamakura 103

Den šestý: Lekce přecházení 113

Den sedmý: Nikko a lesní koupel 122

Den osmý a devátý: Rekapitulace.......................................131

Doslov *136*

Rejstřík pojmů.. *139*

Fráze a slovíčka *142*

Další publikace autora *150*

Úvod

Kdo by neznal anime, suši[1] či knihu a stejnojmenný film *Gejša*. Japonsko si toho ale na návštěvníky chystá mnohem více. Zaskočí mě obří herny *pačinko*, ryze japonské koncepty *wabi sabi*, *kincugi* či náboženství šintoismus. A kromě suši a polévky ramen ochutnávám dango nebo nattó. Tolik nových slov, z nichž se člověku točí hlava. Byl jsem na tom se znalostmi nevalně před svou první cestou. Díky nespočtu milých setkání jsem se ale mnohému naučil. Nyní se orientuju v hiraganě a katakaně, objednám si jídlo v restauraci a mohu vést základní konverzaci. Se vším jsem se ale seznamoval postupně. Začalo to na jaře roku 2016. Na následujících stránkách vám povím, jak jsem se do Japonska dostal, co jsem tam dělal, s kým jsem se seznámil i co nového jsem se dozvěděl.

---

[1] Pro zápis japonských slov používám českou abecedu se zachováním původní výslovnosti. Slovo tedy čteme tak, jak je zapsáno v textu. Narazit lze ovšem také na transkripci z japonštiny do angličtiny, kde je výsledný zápis rovný výslovnosti v angličtině (suši x sushi, pačinko x pachinko etc.). Anglickou transkripci někdy uvádím v závorce za slovem v českém přepisu.

NĚKAM BYCH SI ZALETĚL

Neplánované Tokio

Přijdu utahaný domů ze squashe. Odhodím raketu do kouta malé garsonky, hupsnu na nízkou pohovku a zírám do stropu. Někam bych jel, někam daleko. Jenže teď v prosinci už na Vánoce asi levné letenky nebudou. S lahváčem v ruce otevírám notebook a sjíždím provařené weby s tipy na bombasticky laciné letenky.

„Japonsko za bůra?" vyprsknu pivo na obrazovku. Ani se nenamáhám zlatavý mok setřít. Klikám na článek. Klikám na vyhledávat. Klikám na rezervovat. Klikám na koupit. Kontroluju email, zda mi přijde elektronická letenka, nebo budu muset zavolat do banky, že mě okradli podvodníci na netu. Je to tam: *„Petře, letíte do destinace Tokio"*.

Je to sice až v dubnu, ale za pětku bych do Japonska letěl v kterýkoliv měsíc.

おトク
いろいろ
冬の男、
あたためます。
How to buy a drink
バリューコーナー
バリュープライス

Začínám šetřit

„Hustý, letenka za pět litrů je terno, ale je to Japonsko, to je drahý jako kráva. Budeš muset podojit kreditku," sdílí svoje pocity kamarád. A tak opět urguju strýčka googla. Strejda povídá kde co, obvykle najdete odpověď na kdejakou debilitu. Že je ale Japonsko obecně prohlašované za jednu z nejdražších destinací světa, je nesporný fakt. O největší světové aglomeraci to platí dvojnásob. Začínám být rád, že mám do odletu ještě několik měsíců, můžu zatím něco ušetřit.

Až v Tokiu se ukazuje, že nic se nejí tak horké, jak se to uvaří. Ale o tom později. ☺

Japonština

V nejmenovaném průvodci za těžké peníze – já ovšem šetřím a mám ho z knihovny – se dočítám: *„Japonština má jeden z nejsložitějších zápisů na světě, ne-li dokonce nejsložitější vůbec.“* Dál nepokračuju, to mi stačí. Radši se na tohle přeptám pana Tošiho, Japonce žijícího v Praze.

„Problém je, že kombinujeme několik zápisů do jednoho. Máme písmo hiragana, katakana a znaky kandži,“ povídá Toši-san[2] u šálku čaje.

„Moment, moment,“ získávám čas, abych si tohle všechno v hlavě urovnal. „To znamená, že máte něco jako tři abecedy?“

„Dá se to tak říct, ale spíš dvě abecedy a znaky,“ manévruje pan Toši.

„A v jedné větě může být všechno dohromady?“ pouštím se do odvážných myšlenek.

„Minimálně hiragana a kandži téměř vždy. Věty se všemi třemi systémy jsou ovšem taky zcela normální,“ přiznává můj zdroj s typickým náznakem úsměvu, což značí, že tady končí veškerá legrace.

Později se vypořádám i s tímhle zmatkem. Pro lepší porozumění rychle vysvětlím, jak to celé funguje.

---

[2] Přípona -*san* se používá ve formálním styku jako vyjádření úcty. Lze ji použít se jménem i s příjmením.

寿命以外では死なない世界で、次々にヒトが死んでいく……。
連続殺人事件
大好評！ゆるりと発売中♥
しおり付
映画デビュー!!
セカンドバージン 二宮ひかる
どうにもならない二人がどうにかなるまで。
二宮ひかる最新刊!
話題をさらった同人誌「ハヤブサ」他読み切り5編も収録!
今井哲也
ペーパー付
最大の敵【赤の王】がこの世界に誕生した—
新人賞
佐藤両々
魔法大戦完結!!
奇跡も魔法も変態も
竹良実
ペーパー付
この修道院にいる限り、試される時は終わらない——。
梶川卓郎
信長のシェフ 15
裏切り者は許さぬ!
堤抄子
増補新装版
80年代に注目を集めた
本格SF漫画、
宮崎駿監督の解説再録
ここに復活!!
ペーパー付
映画『アイアムアヒーロー』
4月23日(土)公開
大泉洋 有村架純／長澤まさみ
シール付
G
のサムライ 田中圭一
貴族が島流しにあっ
絶海の孤島
脱・童貞をめざす!!
このマンガがスゴい
3年連続
第1位
コミティアオフィシャルガイドブック
COMITIA GUIDE

Hiragana

Tento systém zápisu má krásné oblé tvary. Jeden znakový zápis vždy zastupuje celou slabiku (s výjimkou hlásky n a všech samohlásek, které samozřejmě mohou tvořit slabiky samostatně). Písmo se tak obvykle vyučuje v celých řadách (ka, ki, ku, ke, ko – か, き, く, け, こ).

Hiragana vznikla z čínských znaků. I dnes lze vyhledat, od kterého znaku je zápis slabiky odvozen.

Zajímavé je ale použití hiragany v počátcích. Tehdy jí psali téměř výhradně ženy, obvykle dvorní dámy. Historikové často odkazují na *Příběh prince Gendžiho*. Ten byl napsán v hiraganě a jeho autorkou byla *Murasaki Šikibu*.

Pokud se chcete hiraganu naučit, pak je dobré pořídit si nějakou písanku. Všechny znaky mají totiž striktně stanovené pořadí tahů, díky němuž dosáhnete lepších výsledků.

Dnes se hiragana stále užívá. V běžném zápisu slouží její znaky k vyjádření partikulí a různých gramatických významů. Písmo je také základem pro výuku ve školách. Děti se naučí nejprve hiraganu, na znaky kandži přechází až později. Obdobně si japonský zápis osvojují cizinci, kteří se jako začátečníci musí orientovat alespoň v hiraganě.

Katakana

Soustava katakana dnes slouží k přepisu cizích slov do japonštiny. Také se používá pro zápis cizích jmen a názvů. Funguje obdobně jako hiragana, to znamená, že jeden znak obvykle zastupuje celou slabiku. Katakana je též odvozena z čínských znaků. Rozdíl mezi hiraganou a

katakanou je na první pohled dobře zřetelný – katakana je ostřejší, má více hran, naproti tomu hiragana je více zaoblenější.

Pokud se cizinec naučí katakanu, bude se v japonštině moci podepsat, napsat jméno své země na pohled a číst přejatá slova. Například anglicismy jsou u mládeže velice populární a zaznamenávají se jak jinak než katakanou.

Příklady užití:

ペトリ (Petr, čti Petori)
パーティー (párty,čti páti)
ハム (šunka, čti hamu)
チェコ (ČR, český, čti čeko)

Kandži

Kanži bychom mohli považovat za nejdůležitější část celého zápisu. Jedná se o znaky, které se vyvinuly z těch čínských. Od sousedů doputovaly na japonské souostroví dávno v minulosti v podobě náboženských textů.

Proč jsou právě znaky kandži tak významné? Ony nesou význam daných slov. Například:

Slunce + zdroj / původ = tam, kde vychází slunce = Země vycházejícího slunce = Japonsko

日 + 本 = 日本 = Nihon (Japonsko)

Ukázka japonského zápisu jedné věty (katakana = zelená, hiragana = růžová, kandži = modrá):

ビールを飲みました = bíru o nomimašta (pil jsem pivo)

Japonština podruhé

Přenesu se na chvíli do roku 2019. Tehdy jsem se chystal na svou druhou cestu do Japonska. Přípravy byly pečlivé i vzhledem k tomu, že jsem návštěvu souostroví plánoval v rámci tříměsíčního putování po Asii. Abych se dostal více do kontaktu se svou nejoblíbenější zemí (to dost znamená, když si uvědomím, že jsem jich omrknul už přes 50), začal jsem intenzivně studovat japonštinu (rozuměj dvakrát týdně). Tentokrát jsem si bez potíží osvojil hiraganu i katakanu. Kromě běžných turistických frází (*anata wa kawai onanoko – jsi roztomilá holka*) jsem se ponořil také do gramatiky a začal jsem tudíž skládat věty. Udivilo mě, že japonština klade sloveso až na konec věty. Ještě více mě však zaskočilo, že má pouze minulý a neminulý čas. Ten druhý jmenovaný zastupuje přítomný a budoucí čas v jednom. To je pro potenciální studenty vítaná zpráva. Stačí se naučit, jak vyjádřit minulost a neminulost, s tím se dá už vcelku slušně domluvit. V japonštině navíc nejsou žádné deklinace. Gramatika se vyjadřuje partikulemi, které nesou různé významy: *wa* = podmět, o = předmět etc. Například: *wataši wa omijage o kaimasu*. = Já (podmět uvozený *wa*) suvenýr (předmět uvozený *o*) kupuju (sloveso v neminulém čase). Mluvený jazyk je tedy velmi snadný, brzy lze skládat jednoduché věty a začátečník si tak v pohodě objedná v restauraci, zarezervuje pokoj v hotelu apod. Nejrychlejší je naučit se partikule pro jednotlivé významy, slovesa a slovesné tvary, pak doplnit slovíčka a zkusit tvořit věty. Na druhou stranu má japonština mnoho zdvořilostních forem a

tvarů, čímž se stává komplikovanější. V mém případě však sklízí úspěchy i základní tvary.

A proč se trápit jazykem, když dnes všichni mluvíme angličtinou? V Japonsku vás může zaskočit, jak malé procento lidí může anglicky skutečně komunikovat. Zejména v menších městech či odlehlejších oblastech.